

Az 1952. évi beszámolójelentések

A Gazdaságstatisztikai Bizottság, — melynek feladata a statisztikai adatgyűjtés során felmerült elvi és gyakorlati kérdések, problémák megvitatása és megoldása — az elmúlt hónap folyamán két ülést tartott. Mindkét alkalommal az 1951. évi éves és 1952. évi kérdőívek kerültek megvitatásra.

Az 1951. XII. 18-án megtartott ülésen elsőként az 1952. évi havi gyáripari és az 1952. évi I. negyedévi gyáripari kérdőívekkel foglalkoztak. A Bizottság elé terjesztett 1952. évi havi kérdőívek a múltévítől több vonatkozásban eltérnek. Így pl. a termelés mennyiségi számbavétele 1952-től kezdve csak a legfontosabb termékekre terjed ki, szemben az eddigi gyakorlattal, mely szerint az illető vállalat által gyártott valamennyi terméket jelenteni kellett. Ugyancsak a mennyiségi számbavételre vonatkozik az a változás is, mely szerint a jövőben az egyes cikkekből csak az összes termelést kell közölni, tehát megszűnik a termelt mennyiségnek árutermelésre és saját továbbfelhasználásra való bontása.

A termelési jelentés áru- és teljes termelésre vonatkozó részében a legfőbb változtatás az, hogy nem kéri be a jelentés a termelt cikkek felsorolását és hogy a beszámolójelentés külön mutatja ki a kész-árutermelést és a szolgáltatásokat. Ez utóbbit költségvetési áron számítják be a teljes termelésbe.

Ebben az évben az ipari vállalatok építőipari tevékenységét az ipari tevékenységtől elkülönítve figyelik meg, tehát ez a vállalati teljes termelésbe nem számítható be. Új kérdőívként szerepel a havi áruelosztási jelentés, valamint a havi adatok kiértékelő táblája.

A munkaügyi beszámolójelentések is bizonyos tekintetben változást tartalmaznak. Így az építőipari tevékenységen dolgozók

létszámát, teljesített óráit és beralapját külön kell választani az ipari tevékenységet folytató munkásokétól.

Bővítést jelent, hogy a fontosabb adatokra kiterjedően havi létszám-mérleg is készül. A mulasztott munkanapok tekintetében változás az, hogy a tervezett szabadnapok, valamint az igazolatlanul mulasztott napok számát is megkérdezik. A munkabérialap megtakarítások, illetve túlkiadások összegét állománycsoportonként kimutatva jelentik a vállalatok, a munkások állománycsoportjában relatív számítás alapján.

A továbbiakban a gyáriparban rendszerezendő negyedévi műszaki-fejlesztési beszámoló tervezete, valamint a felvásárló kereskedelem 1951. IV. negyedévi kérdőívei kerültek megvitatásra és elfogadásra. Előbbi a beszámolójelentések rendszerében teljesen új megfigyelési terület, mely kiterjed a legfontosabb műszaki intézkedésekre. Többek között kimutatja azok tervezett és tényleges határidejét, az intézkedés műszaki gazdasági eredményét, stb.

Kiterjed a munkaigényes és nehéz munkák gépesítésének kérdésére, valamint a fontosabb tudományos kutató és kísérleti munkák vizsgálatára. Tartalmazza a műszaki felszerelések idő- és kapacitás kihasználására, szabványosítási munkálatokra, új gyártmányok, illetve új termelési felszerelések bevezetésére vonatkozó adatokat.

1951. XII. 23-án került sor a beruházási, építőipari, belkereskedelmi és mezőgazdasági jelentések anyagának tárgyalására.

Az 1952. évi havi beruházási kérdőívek az előző évhez képest szintén bővültek. Ezentúl kimutatásra kerülnek a használhatatlanság miatt leírt beruházások, a leállított beruházások, valamint nemcsak negyedévenként, hanem havonta az üzembeheiyezett, (belépett) beruházások is. Vál-

kozás ezen kívül az is, hogy az értékelés nem az eredeti, hanem a módosított költségvetési áron történik. A Bizottság élénk vita keretében tárgyalta meg és fogadta el az előterjesztést. Hasonlóképpen elfogadásra került az 1951. évi éves kérdőív tervezet is.

Foglalkozott a Bizottság az 1951. évi éves és 1952. évi havi építőipari kérdőívekkel. Az *építőipar 1952. évi adatszolgáltatása* az 1951. évi adatszolgáltatástól nem sok eltérést mutat.

Változást jelent a természetes mértékegységben megfigyelt munkálatoknak a tervnek megfelelően történő kibővítése.

A tervszerűség vizsgálatának szempontjából szükségessé vált az építkezések átadási tervteljesítési statisztikájának bevezetése. Ez az adatszolgáltatás megfigyeli az építkezési objektumok tervhez viszonyított tényleges átadásának idejét és az átadott építkezések műszaki adatait.

A helyi tanácsok irányítása alatt álló vállalatok részére 1951. évben az építőipari statisztikának csak egy leegyszerűsített formája volt rendszeresítve és így nem alkothattak munkájukról — a többi építőipari vállalatokhoz hasonló — teljes képet. A bizottság úgy döntött, hogy 1952. évre ezt az adatgyűjtést kiterjeszti.

Elfogadta a Bizottság ezen az ülésen az *1951. évi éves mezőgazdasági kérdőíveket*. A mezőgazdasági kérdőívek külön beszámolójelentést tartalmaznak a termelőszövetkezetek, az állami gazdaságok, az állami erdőgazdaságok részére, valamint egy általános részt az összes mezőgazdasági adatszolgáltatók részére. A *termelőszövetkezeti* kérdőív tartalmazza a legfontosabb termékek őszi vetésének katasztrális hold területére, az összes közös állatállományra, a hizóállat forgalmára és a tejtermelésre, valamint a háztáji állatállományra vonatkozó adatokat.

Az *állami gazdaságok* beszámolójelentése takarmánymérlegből, a termelvények egész évi felhasználására vonatkozó adatokból, az állami gazdaságok ipari termelésének kimutatásából, a szántóterületre, állatállományra, erdőtermelésre vonatkozó kérdésekből és épületkimutatásokból áll. Tartalmazza ezenkívül a hal, méz és nád 1951. évi termelésére vonatkozó kérdőpontokat.

Az *állami erdőgazdaságok* beszámolójelentése a legfontosabb termékek szántóterületére és termelésére vonatkozó adatokkal, az állami erdőgazdaságok tulajdonában és kezelésében lévő területek megosztásával, a fakitermelés területi elszámolásával, az állatállománnyal, a munkaerőtoborzás- és bortermelek 1951. évi alakulásával, az állatállománnyal, a munkaerőtoborzás adataival, és az állami erdőgazdaságok 1951. évi jövedelmezőségével foglalkozik.

Az általános rész a területek művelési ágak szerinti megosztását, az állatállományra vonatkozó adatokat, a traktorállomány típusonkénti megosztását, valamint az épületekre vonatkozó kimutatást tartalmazza. A Bizottság az előterjesztést változtatás nélkül fogadta el.

A belkereskedelemben rendszeresített havi beszámolójelentések 1952. évben szintén bővülnek néhány kérdőponttal.

Az *állami kiskereskedelem* áruforgalmi kérdőíven változás az, hogy az eddig beszerzési áron jelentett adatok helyett eladási áron kéri az adatokat, — kivéve az eladott áruk beszerzési értékét — továbbá, hogy kimutatásra kerül a negyedévi operatív terv és a negyedév elejétől számított teljesítés is.

Az *elosztó nagykereskedelem* áruforgalmi jelentése a következőkkel bővül: 1952-ben a tiszta beszerzésből kimutatásra kerülnek az ipartól és a helyi alaphól történő beszerzések, az árueladásból pedig a szövetkezeti kisipar felé irányuló eladások. Változást jelent, hogy a vásárló alapot leköltő eladásból jelenteni kell a közétkeztetés és a vendéglátó ipar felé történő értékesítést. A hóvégi készletet megyei bontásban is megfigyelik. A létszám és bérstatisztikai kérdőív mind az állami kiskereskedelem, mind pedig az elosztó nagykereskedelemre vonatkozóan tartalmaz változtatást. Ezek közül a leglényegesebbek: a munkabérekénél a kifizetett összes munkabéreket és ebből a tárgy hónapot terhelő kifizetéseket kéri. Külön rovat tartalmazza a tárgy hónapon a MNB-től történő lehívás összegét.

Tervgazdaságunk fejlődése új és új feladatok elé állítja a statisztikai megfigyelést és a statisztikusokat is. Az új kérdőívek, valamint a régiek kibővítése szintén ezen megnövekedett feladatok megoldását kívánja szolgálni.

Gyurcina Eva

A statisztikai káderképzés hírei

Ötéves tervünk harmadik éve jelentős feladatok elé állítja a Központi Statisztikai Hivatal oktatási munkáját. Ennek a munkának széles perspektívát adnak azok a tapasztalatok, amelyeket a Szovjetunióban járt küldöttség a statisztikusok képezésével kapcsolatban szerzett.

1952. elején újra megindulnak a KSH káderképző iskolái. Február elején indul a Hivatal 8 hónapos statisztikai káderképző, egéssznapos iskolája. Az iskola ipari és mezőgazdasági tagozatai az eddigi káderképző iskolák színvonalánál magasabb képzést biztosítanak. Az év első negyedében terméscsökkentő iskola, majd ezt követően a megyei és járási statisztikusok képzését szolgáló iskolák indulnak.

Most folynak a több ezer statisztikus szakmai képesítő vizsgára előkészítő konferenciák decentralizálása szaktárcák szerint. A decentralizáció célja a konferenciák szervezetszervezésének és színvonalának emelése. A most folyó tanfolyamok befejezése után a második negyedévben minden sza-

kon új tanfolyamok indulnak. A tanfolyamok tananyagának átdolgozása, új anyagok kidolgozása, a konferenciák ellenőrzése és az új rendszerű vizsgák lebonyolítása komoly feladatot jelent.

Mint új feladat jelentkezik az oktatás munkaterületén a statisztikai tagozatú közgazdasági középiskolák szervezése az 1952/53-as tanévre, az iskolák tananyagának kidolgozása, a beiskolázás előkészítése és a szaktanárok statisztikai képzésének biztosítása.

A statisztikai oktatás területének kiszélesítése mellett, nagyobb súlyt fordít a jövőben az Oktatási Osztály a tananyagok színvonalának emelésére, a hivatali dolgozók továbbképzésének ellenőrzésére és más szervek által szervezett iskolák, tanfolyamok statisztikai oktatásának tanulmányozására. Ezek a megnövekedett feladatok megkövetelik, hogy erősödjék az Oktatási Osztály kapcsolata a Hivatal főosztályai-val és a különböző minisztériumokkal, hivatalokkal.

Az iparstatisztikai vizsgabizottságok tagjainak értekezlete

1952. január 9-én az iparstatisztikai vizsgabizottságok tagjai értekezletet tartottak az eddigi vizsgatapasztalatok és az új vizsgarendszer kidolgozásának kérdésével kapcsolatban.

Az értekezleten elhangzottak alátámasztották a KSH Oktatási osztályának eddigi tapasztalatait, hogy az utóbbi hónapokban az iparstatisztikai vizsgák színvonala esett, a vizsgára jelentkezők felkészültsége nem kielégítő. A vizsgáztatás jelenlegi módszere mellett előfordult, hogy érdemtelenül oklevelet szerzett több — kellő felkészültséggel nem rendelkező — statisztikus.

Az értekezleten tett javaslatok figyelembevételével a KSH Oktatási osztálya új vizsgaszabályzatot dolgoz ki. A szóbeli vizsga magasabb követelményein kívül, a szóbelit megelőzően írásbeli vizsga is lesz, ahol 3—4 gyakorlati példát kell a vizsgázóknak megoldani.

Másik jelentős változás, hogy csak azokat bocsátják vizsgára, akiknek legalább

féléves statisztikai gyakorlatuk van, abban a népgazdasági ágban, melynek szakstatisztikai vizsgáját le akarják tenni.

A jelenleg folyó iparstatisztikai vizsgákon kívül, a közeljövőben meginduló többi szakágak vizsgáját (építőipar, belkereskedelem, közlekedés, stb.) már ezekkel a változtatásokkal bonyolítják le.

Az értekezlet leszögezte, hogy a vizsgák sikeres letételéhez feltétlenül szükséges a KSH Oktatási osztálya, illetve a Minisztériumok által rendezett konferenciákon való rendszeres részvétel, és a konferenciák közötti időszakokban az alapos felkészülés.

Az új vizsgarendszer bevezetésének célja az, hogy népgazdaságunk fokozatos fejlődésével párhuzamosan növekvő statisztikai feladatokat a vállalati statisztikusok jobban és nagyobb hozzáértéssel tudják megoldani.

Az „Anyagszolgáltatás”-ról

Megjelent a Központi Statisztikai Hivatal új kiadványának, az „Anyagszolgáltatás”-nak első száma.

Az első szám a mezőgazdasági statisztika kérdéseivel foglalkozik. Cikkeket közöl a kolhozok, a gép- és traktorállomások statisztikájának több jelentős kérdéséről. Beszámol arról, hogyan csoportosítják a kolhozokat a Szovjetunióban, hogyan történik az önálló gazdaságos elszámolás a gép- és traktorállomások traktorbrigádjaiban, számadatokkal bizonyítja, hogy miért szükséges a kolhozokban a munkabérnek a terméshozam figyelembevételével történő elszámolása. Foglalkozik továbbá a mezőgazdasági statisztika egyik igen fontos kérdésével: a terméshozam gazdaságstatisztika vizsgálatával és a terméshozam foko-

zása felhasználatlan tartalékainak meghatározására szolgáló módszerekkel.

A készülő második szám a megyei és járási tanácsok statisztikusainak munkáját kívánja elősegíteni azzal, hogy a Szovjetunió Statisztikai Hivatal kerületi és körzeti szerveinek munkájára vonatkozó cikkeket közöl. Foglalkozik a szovjet statisztikai szervezet helyével a Szovjetunió államapparátusában, ezen belül ismerteti a statisztika vidéki szervezetének felépítését. Több cikket tartalmaz a Szovjetunió Központi Statisztikai Hivatala kerületi és városi felügyelőinek munkájáról. Foglalkozik a hatósági beszámolási rendszer ellenőrzése megszervezésének kérdésével, továbbá a Szovjetunió Központi Statisztikai Hivatala dolgozói aktívájának 1951 márciusában tartott értekezletével.

A „SZOCIALISTA STATISZTIKA KÖNYVTÁRA”

című kiadványsorozat tizenötödik számaként megjelent

G. G. ZSUJKOV

Az elsődleges nyilvántartás és számvitel a falusi szovjetelekben

c. művének magyar fordítása.

E könyv a gazdaságnyilvántartási könyvek vezetését, az állatok számbavételét, a költségvetés összeállításának módját, a születési, halotti, házassági anyakönyvek vezetését, a járulatlevelek kiállításának módját, a falusi lakosságnak az útépitési munkálatokban való részvételét, a falusi szovjet közjegyzői tevékenységét, a pénztárkönyvek vezetését, az általános ügykezelés módját stb. tárgyalja. Zsujkov könyve komoly segítséget nyújt fiatal tanácsaink munkájának helyes megszervezéséhez, a tanácsok dolgozóinak nélkülözhetetlen segédkönyve.

KAPHATÓ

AZ ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VALLALAT KÖNYVESBOLTJAIBAN